

II.

Dnia 11 kwietnia zostało zreorganizowane gimnazjum uroczystie otwarte przez prezesa komisji szkół Strachwitza; dyrektor Wolfram i profesorowie Brohm i Hanke mieli prócz tego mowy po niemiecku, łacinie i po polsku o rzeczach pedagogicznych. Nowa szkoła była i szkołą uczoną, mającą przysposobić do studiów uniwersyteckich, i szkołą miejską, praktycznym celem życia służącą. Stosownie do tego przeważał w trzech wyższych klasach kierunek humanitarny: uczono zatem łacinę, greckiego, francuskiego, niemieckiego, matematyki, filozofii; w trzech niższych przeważał kierunek realny i uczono tam opisowych nauk przyrodzonych, dyetytyki, technologii, antropologii, rachunków i t. p. Aby dać młodzieży „południowo-pruskiej” (tak brzmi urzędowy tytuł młodzieży polskiej w przeciwstawieniu do niemieckiej) sposobność nauczania się dokładniej języka, „którym w przyszłości, jeżeli nie zawsze, to po większej części myśleć, mówić i pisać będzie”, wykładano wszystkie nauki w języku niemieckim a języka polskiego nawet nie uczono w dwóch

polskiej ukonstytuowała się dziś. Pierwsze walne zgromadzenie członków tego stowarzyszenia, które właśnie w sali ratuszowej się odbyło, zagaił Kornel Ujejski świętą, poetyczną porywającą mową, w której podniósł znaczenie sztuki, znaczenie prac ducha i ludzi ducha, a ognistymi słowami smagał materializm i serwilizm. Ujejski mową swoją zachwycił słuchaczy. Oklaskom też i podziękowaniom nie było końca. Zgromadzenie jednogłośnie wezwało go, by mu przewodniczył. Poeta wyprosił się, zwracając uwagę, że nie ma w tym praktyki, i zaproponował sędziwego p. Młockiego na przewodniczącego. I p. Młocki przyjął tę godność tylko na dziś. Z powodu licznych zajęć i podeszłego wieku bowiem nie mógłby przyjąć godności prezesa Towarzystwa. Po odczytaniu sprawozdania z dotychczasowych czynności komitetu tymczasowego, przystąpiło zgromadzenie do wyboru Rady zawiadowczej, w której skład weszli pp. Mieczysław Chrzanowski, Jerzy Klein, Bolesław Ładnowski, Henryk hr. Łęczyński i Bronisław Zawadzki. Celem zawiązanego stowarzyszenia jest: dostarczanie członkom rzeczywistym stowarzyszenia pożyczek na umiarkowany procent, za pomocą wspólnego kredytu członków, i udzielanie w miarę środków zapomóg weteranom sceny narodowej, ich wdowom i sierotom a wreszcie udzielanie chwilowych zapomóg artystom, którzy dla choroby lub innych przyczyn czasowych nie przez nich spowodowanych, są bez zatrudnienia i sposobu do życia. Członkiem rzeczywistym może zostać każdy artysta i każda artystka jakiegokolwiek sceny polskiej, nieposiadającego charakteru i moralnego prowadzenia się, autorowie i kompozytorowie dramatyczni, krytycy teatralni, literaci, dziennikarze, artyści i wszyscy współpracownicy sceny narodowej w jakimkolwiek fachu pracujący. Każdy członek rzeczywisty płaci miesięcznie przynajmniej jednego guldna. Wspierający członkowie przyczyniają się dobrowolnymi datkami do zasilania funduszu towarzystwa.

Szczęście Boże stowarzyszeniu temu! Może ta instytucja lepsze wyda owoce niż podobne dawniejsze jak n. p. Towarzystwo literackie, Towarzystwo przyjaciół sceny narodowej i t. p., które znikły z widowni bez śladu.

Przybył tu na gościnie występ artysty sceny krakowskiej p. Rychter. Wystąpił podobno nasamprzód w Skapce Moliera. Komitet teatralny chce w lecie występami gościnnymi znakomitych artystów polskich, zachęcając do odwiedzania teatru publicznego, która w lecie woli wieczory na świeżem przepędzać powietrzem. Jeszcze wieczory chłodne, a już teatr nielicznie bywa odwiedzany. Wczoraj n. p. dawano po raz drugi Aynka „Rienziego“ a w teatrze były pustki. Już to i publiczność nasza ma tę właściwość, że woli księżną Gerolstein, Majstrówą z „Chorążczyzny“ lub podobne farsy, niż utwory tak wysokiego nastroju jak „Rienzi“.

Wystawa obrazów i rzeźb, którą z początkiem maja Towarzystwo przyjaciół sztuk pięknych otworzyło zamierzało, jeszcze jest zamkniętą, z powodu małej bardzo liczby obrazów na wystawie przystających. Wszystkie znakomite utwory artystów naszych pojechały do Wiednia, gdzie jednakże po większej części spoczywają jeszcze w skrzyniach.

PARYŻ, 18 maja.

(Ostatni czyn p. de Goulard. — Kryzys ministerialny. — Jutro. — Mowa p. Gambetty w Nantes. — Dwie wersje. — Co z niej wyniknie? — Kombinacje polityczne. — Korespondencya Lamartina. — Śmierć Wincentego Landowskiego.)

S. E. Pan Gambetta miał mowę w Nantes; pan de Goulard przed złożeniem teki ministerialnej jeszcze pozabawił dzienniki republikański *Peuple souverain* prawa sprzedaży w miejscach publicznych; pan Kazimierz Périér po raz drugi zostaje ministrem spraw wewnętrznych w zastępstwie p. de Goulard. To są nowiny pewne; o plotkach bez liku nie wspominam. Oprócz tego dzisiaj wszystkie parlamentarne kółka się zbierają, a jutro... jutro... wielki dzień! — Chociaż nie ma nic i w tym pewnego, że jutro zajdzie coś ważnego, ani nawet, że zaczyna się pierwsze ognie rotowe, ale deputowani zajązają sobie w oczy! P. Belcastel będzie dziko patrzył na Barodeta; p. Raoul Duval będzie strasznie tylko wężerzami piorunował pana Ranc; duszna atmosfera opanie Izby, a grzmoty i błyskawice może tylko we czwartek zacząć się na dobre.

Tymczasem zobaczmy, co mówi p. Gambetta i czy ziszczyły się nasze obawy wyrażone w poprzednim liście. Po przeczytaniu *Rapportu*, który podaje streszczenie mowy, obawy te zdają się być uzasadnione; ton jest gwałtowny, myśli potępione w mowie w Grenoble przez p. Thiersa okazują się i tu w całej nagości. Czytelnik wnet myśli sobie: będzie iść; znowu jen. Changarnier wypali filipikę, znowu p. Dufaure zakłuje eksdyktora szpilkami swej złośliwości; znowu p. Thiers zaprotestuje przeciw wyłączeniu radykalnych. Ale *Corsaire* i *Republique française* wcale odmienną wersję tej samej mowy ogłaszają. W gruncie znajdują się i tu te same teorie, ale forma tak wygładzona, przemiotniki tak zręcznie wybrane, nawiasy i zastrzeżenia tak trafnie tu i owdzie wciśnięte, że cała rzecz nie do poznania. Podziwiamy artem dicendi! Co do

liczbę uczniów w gimnazjum, oddał zarząd Księstwa Flottwelowi, zepchnięto język polski do najniższych klas. Jednocześnie rozdzielono gimnazjum w r. 1834 za wspólnych rządów dyrektorów Stoca i doktora Wendta na dwa zakłady naukowe, gimnazjum katolickie św. Maryi Magdaleny i ewangelickie imienia Fryderyka Wilhelma. Pierwszym dyrektorem został Stoc, nauczycielami pp. Buchowski, Czwalina, Wannowski, Mott, Popliński, dr. Łożyński, Cichowicz, Gladisch, ks. Kidaszewski. Językiem wykładowym stał się teraz prawie wyłącznie język niemiecki, i dopiero w r. 1842 rozkazała prowincjonalna rada szkolna rozporządzeniem z 3 lipca, aby odtąd w czterech niższych klasach polskiego języka używać do wykładu wszystkich przedmiotów, z tym jednak zastrzeżeniem, by się uczniowie tyle nauczyli języka niemieckiego, aby przez niezdołność zrozumienia takowego przy wykładzie, nie doznawali przeszkód w promocyi do dwóch klas wyższych. W sekundzie i prymie mają nauki być wykładane w języku niemieckim z tym jednakże wyjątkiem, że uczniowie z klas wyższych naprzemian jednego tłumacza po polsku, drugiego po niemiecku i że matematyka, fizyka i język francuski po polsku wykładanymi być mogą. Pożyteczność rozporządzenia tego dla rozwoju zakładu nie zaraz stała się widoczną. Gospodarstwo ks. Prabuńskiego jako dyrektora od r. 1842—46 odznaczało się chybą wzniesieniem reguł dyscypliny szkolnej z przeszłego wieku, liczba uczniów wprawdzie była poważną (przeszło 400), ale tēm mniejszą liczba abiturjentów, których tylko 20 w tych latach wyszło z zakładu. Na obok kończył się dyrektoryat ten katastrofą, która na chwilę zniweczyła egzystencję gimnazjum. Wy-

gruntu samego p. Gambetta opowiada walkę między krajem republikańskim a Izby monarchiczną, która będąc pewną klęską ostateczną, jeżeli nie zdławi wprzód głosowania powszechnego, chce przed odejściem zabić tego, któremu winna swe życie. Zamach ten nazywa mową uzurpacyjną, bezsilnością, rewolucyjnym usiłowaniami. Zwracając się potem do stronnictwa demokratycznego, powiada, że to stronnictwo porządku i trwałości, że czas zamknąć erę rewolucyjną, którą lud opłaca krwią swoją na korzyść tych, którzy go potem przesłaniają i oszukują, nie trzeba żeby stronnictwo republikańskie można o to oskarżać, że jest stronnictwem rewolucyjnym. Potem idzie pochwała rewolucyi francuskiej, która jest dla mowy „ostatnim wyrazem mądrości politycznej“, a którą uzupełnić pokojowo jest dzisiejszym zadaniem stronnictwa republikańskiego. Zastanawia się następnie p. Gambetta nad znaczeniem ostatnich wyborów, które wszędzie oprócz we dwóch departamentach wypadły korzystnie dla republiki. Co do tych dwóch departamentów, Morbihan i Charente inférieure, między którymi znajduje się właśnie miasto Nantes, to w pierwszym nieuctwo a zatem wpływ nieograniczony klerikalizmu, w drugim zaś liga stronnictwa, wspólnictwo urzędników jeszcze bonapartystowskich są przyczyną tego wyjątku.

Roztrząsa więc mowa obszerniej te dwie przyczyny niepowodzenia republikańskiego, radzi przeciw nieuctwu i wpływowi ultramontańskiemu propagandę oświaty, niezmordowaną; drugie zle tylko rząd usunąć może, zwracając się zasady republiki bez republikańców. Czy przyjdzie do tego po manifestacji głosowania powszechnego? Pan Gambetta chce wierzyć, że tak będzie, że rząd usłucha głosu Francji wołającej o całość głosowania powszechnego i o urządzenie republiki z instytucjami republikańskimi. Zdemaskowawszy potem pogardliwie taktkę strachu dziennikarzy reakcyi, wykazuje mowa prawdziwe przyczyny niepokojów umysłowych, to jest niepewność, czy rząd przechyli się na stronę republiki, czy da się zbić z toru przez prawicę? Co zrobi p. Thiers? Nie wiadomo, — ale cokolwiek zrobi, nie opuszczajmy rąk i nie dajmy się unosić: umiarkowanie, karność, zgoda, cierpliwość, takie powinno być hasło nasze. — Oto jest koniec mowy: „W obec domagania się narodu, którokolwiek się do puścił nieporządku, gwałtu, byłby zbrodniarzem, zbrodniarzem stanu, bo skompromitowałby to, co musi podnieść naród, to, co odrodzi Francją i przywróci na wewnątrz i na zewnątrz prawdziwe jej miejsce: skompromitowałby republikę (długie oklaski). A więc licząc na mądrość stronnictwa republikańskiego, nie przestaniemy żądać rozwiązania, bo ono jest niezbędnym wstępem do urządzania republiki, a my odmawiamy wstępnemu prawu urządzania takowej i czembżeby bowiem była ta republika przez takie ręce urządzona? Mówiłem to w Grenoble, powtarzam to i w Nantes, byłaby komedya“. — Widzicie z tego zakończenia mowy, że nawet w poprawnym tekście nie zabraknie takich ustępów, które p. Thiersowi będą niesmaczne a co dopiero prawicy? Ale ponieważ ważniejsze jeszcze sprawy toczyć się będą w Izbie, może p. Changarnier, członek komisji sześciu, myśląc o zrzuconiu p. Thiersa, zapomni o tym Pigejezycy, który się nazywa Gambetta. Nam mowa w Nantes nie wydaje się ani niebezpieczną, ani lepszą jak poprzednie. Jest to tylko powtórzenie wszystkich allokucyi p. Gambetty, które grzeszą chyba jednostajnością; ale ponieważ powtarza je w różnych miejscach, może i takie powtarzanie jest użytecznym i korzystnym.

Chociaż kombinacje ministerialne nie jeszcze nie mają pewnego, jednak trzeba o nich wspomnieć. Mówią, że w miejsce p. Jules Simon pp. Martel i Berenger przyjmą pierwszy tekę oświaty a drugi wyznań, które zostałyby podzielone. P. de Rémuat prześlaby być ministrem a tekę spraw zagranicznych ofiarowano by tēm samemu panu de Goulard. O panu de Fourtou mówią tylko, że stanowisko jego zachwiane; a p. de Cissey mógłby mieć zastępę w jen. Chanzy.

Wysyłają dwa pierwsze tomy Korespondencyi Lamartina, obejmujące przeciąg 13 lat (1807—1820), wydaje je pani Valentine de Lamartine. — Krytycy niektórzy żalą się, że ta korespondencya pozabawia poetę aureoli, którą sam z siebie zdjął poprzednio, ogłaszając sławne swoje *Confidences*. Egoizm, miłość własna, zarozumiałość i pycha bez granic pokazują się nago — bez zasłony, w tych listach, które nie mają tego uroku, co listy Z. Krasńskiego lub korespondencya Mickiewicza. — Serdeczności tam ani zdżbła nie znajdziemy.

P. S. Umarł w Paryżu 16 b. m. dr. Wincenty Landowski, lekarz szpitali warszawskich, liczący lat 59.

NIEMCY.

* Berlin, 20 maja. Dzisiaj rano o 10 godzinie zebrały się obiedwie Izby pruskiego sejmiku na posiedzenie, na których odbyłoby się królewskie orędzie zapowiadające zamknięcie tegorocznej kadencji sejmowej. W Izbie deputowanych przedłożył marszałek Forken-

padki lutowe r. 1846 wzbudziły w rządzie podejrzenie że i uczniowie gimnazjum św. Maryi Magdaleny należą do spisku i radca dr. Brettnera, komisyjnie sprawujący urząd dyrektora, rozkazał nauczycielom pp. Cegielskiemu, Mottemu, Gruszczyńskiemu i Bronikowskiemu odbyć rewizyjną u uczniów, czyli broni u siebie nie przechowywać. Gdy się nauczyciele ci temu oparli ze względu, iż postępowanie podobne jest wręcz przeciwne stosunkowi moralnemu nauczycieli do uczniów, zostali z urzędów swych oddaleni, a razem z nimi i dwaj inni nauczyciele, którym nawet nie nakazywano owych oryginalnego rodzaju funkcji pedagogicznych, ks. Prusinowski i dr. Karwowski. W dwa miesiące później 28 kwietnia zaś rozporządził prezes naczelny na mocy rozkazu gabinetowego z 18 kwietnia tego roku rozwiązanie gimnazjum i zapowiedział jednocześnie, że zostanie na nowo utworzone i „stosowniejsze urządzone!“ — Stało się to rzeczywiście 11 maja tego samego roku. Dyrektorem został dr. Jan Antoni Brettner, który aż do końca życia t. j. do 25 lutego 1866 pełnił te obowiązki z całą miłością, gorliwością i energią, które to przymioty zdobyły charakter tego zacnego męża i zjednały mu żywą wdzięczność i przywiązanie wszystkich jego uczniów, szacunek nauczycieli i poważanie publiczności. Rodem z Miechowic pod Bytomiem w Górnym Śląsku (10 maja 1799), pracował po ukończeniu studiów najpierw przy gimnazjum w Gliwicach, później przy gimnazjum w Świebodzinie we Wrocławiu. Jego dzieła matematyczne i fizyczne, oraz zdolność jasnego nadzwyczajnie wykładu, za pomocą którego umiał trafić do umysłów mniej przez naturę upośledzonych, zwróciły nań uwagę rządu, który go w r. 1843 mia-

beck obszerne sprawozdanie z tegorocznych prac sejmiku i wnioś przy zamknięciu posiedzenia okrzyk na cześć króla. Izba panów zatwierdziła na rannem swem posiedzeniu niektóre petycje i zakończyła posiedzenie okrzykiem na cześć monarchy. O godzinie 2 po południu zebrały się ponownie obiedwie Izby sejmowe w białej sali królewskiego zamku, gdzie prezes ministrów hr. Roon zamknął sejm w imieniu króla, któremu chwilo-wo słabość nie dozwoliła osobiście odbyć tej uroczystości, następującą mową do tronu:

„Dostojni, szlachetni i czcigodni Panowie obudwóch Izb sejmiku!

Obecna kadencya sejmowa monarchii kończy się na rozkaz Najjaśniejszego cesarza i króla.

Z zadowoleniem spoglądając na ubiegłą kadencyę, bo kosztując wiele uciążliwej pracy, błogie przyniosła owoce na wszystkich polach prawodawstwa i pierwszorzędne zajmuje miejsce w rzędzie kadencyi pruskiego sejmiku.

Reforma wewnętrznej administracyi od wielu lat już postanowiona, ale wstrzymana zasadniczą niezgodnością zdań, doszła obecnie do skutku. Już teraz zdaje się spełniać nadzieję, iż do wprowadzenia w życie tej reformy dopomoga wspólnie niezgodne dotąd ze sobą żywioły i przyczynia się do sprowadzenia błogich skutków na kraj z tej reformy.

Niemniej ożywionemi były walki parlamentarne przy obradach nad ważnemi prawami, które dokładniej i pewniej aniżeli to dotąd miało miejsce, uregulowały stosunek państwa do wszelkich stowarzyszeń religijnych; rządy Jego Królewskiej Mości trwają w przekonaniu, że te prawa przyczyniają się do ustalenia pokoju pomiędzy członkami różnych wyznań i doprowadzą kościół do poświęcenia swych usług li tylko słowu Bożemu.

Skutkiem pomyślnego finansowego położenia kraju i ochotliwości obudwóch Izb sejmowych można było pod każdym względem lepiej zadoseć uczynić, aniżeli dotąd, potrzebom ludności i administracyi, jak to etat państwowy wykazuje. Prawa zmieniające podatek klasyczny, uregulowanie podatku od spadków, zniesienie albo obniżenie pewnych opłat stemplowych oraz pewne ulżenie w położeniu mniej zamożnych klas ludności, zapewniają sprawliwszy podział pod względem podatków.

Przez polepszenie bytu urzędników państwa zyskało państwo nową ręką swego dalszego rozwoju. Udzielone przez was rządowi pozwolenie na znaczne rozprzestrzenienie sieci kolejowych przyczyni się niemniej do rozwoju przemysłu i handlu i do większej obrony kraju.

Panowie! Obecna kadencya jest prawdopodobnie ostatnią w peryodyce prawodawczym rozpoczętym wpróżd pamiętniej, dla Prus i dla Niemiec nader doniosłego znaczenia epoki, której danem było zużyć obfite rezultaty i owoce owę epoki na szczegółowe zadania pruskiej monarchii. Jeżeli prace tego prawodawczego peryodu pomyślny odniosły skutek na wszystkich polach prawodawstwa, to przedewszystkiem zawiążeć to należy zgodności rządu z reprezentacją kraju, duchowi jednoci ożywionemu i wzmożonemu wskutek wypadków owego pamiętnego czasu.

Im pomyślniejszymi są rezultaty w zakończonym co tylko peryodyce prawodawczym, tym więcej uzasadnioną jest nadzieja, że naród pruski przy nadchodzących wyborach rzadził się będzie tym samym patriotycznym duchem, duchem jednoci, pełnym zaufania do rządów Jego Królewskiej Mości.

Z najwyższego rozkazu Jego Cesarskiej Mości, naszego najmilosierdzniejszego króla i pana, ogłaszam kadencyę sejmową monarchii za zamkniętą.

Parlament uchwalił na dzisiejszem posiedzeniu projekt do prawa o przebudowaniu niemieckich fortec w trzecim czytaniu i odróczył dalsze obrady aż do przyszłego piątku.

Spensersche Ztg. donosi z wielkiem oburzeniem, że w ministerstwie zamierzają świeżo ogłoszone prawo o remuneracyi urzędników cywilnych za mieszkania w tym sensie tłumaczyć, iż nauczyciele wyżsi (Oberlehrer) przy gimnazjach i szkołach realnych postawieni będą na równi z subalternami pierwszej klasy, nauczyciele zaś zwyčajni (ordentliche Lehrer) gimnazjów i szkół realnych z subalternami drugiej klasy. Spensersche a za nią *National Ztg.* powiadają bardzo słusznie, iż podobny podział jest upokarzającym dla nauczycieli gimnazjalnych, bo stawia ich na równi z byłymi podoficerami, a nawet niżej jeszcze. Jeżeli ministerstwo, piszą pomienione dzienniki, rzeczywiście zamiera taką a nie inną postawić normę, to przyczyni się do rozdwojenia i nieukontentowania bardzo zle w następstwie mogącego sprowadzić skutki.

Jak się *National Ztg.* dowiaduje, mają być zawezwane i władze duchowne do narad mających na celu utworzenie komisji egzaminacyjnych dla duchownych na mocy praw kościelno-politycznych z 11 maja b. r. Każda prowincya monarchii ma posiadać taką egzaminacyjną komisję. *National Ztg.* widocznie wątpi o tēm, aby władze duchowne chciały wziąć udział w naradach mających na celu zastosowanie praw wystosowanych przeciw kościołowi, bo pisze, że wla-

nował radcą szkolnym w Poznaniu a w r. 1846 nadto jeszcze dyrektorem.

Staraniem to dyrektora Brettnera i nauczycieli, którzy pracowali pod jego kierunkiem w zakładzie a którzy jeszcze w części są czynnymi, częścią już jak czeigodny i uczony prof. Wannowski, albo powołani do uniwersytetów pp. Przyborowski, s. p. Wolfram, Węlewski, Nehring ustąpili z stanowisk, które z chlubą i pożytkiem dla społeczeństwa zajmowali, zawiądzając gimnazjum św. Maryi Magdaleny swój rozrost w następnych dwudziestu latach. Marzenia dyr. Wolframa z r. 1804 spełniły się, zakład został przeniesiony w r. 1850 do nowego gmachu. Liczba uczniów powiększyła się bardzo. W przeciągu tych lat pomimo oddzielenia w r. 1853 klas realnych i utworzenia szkoły miejskiej realnej nie ucieszało do gimnazjum nigdy mniej jak 400 uczniów, a w 1865 r. 733. Ukończyło nauki w tym czasie z zaświadczeniem dojrzałości 409 uczniów, zaiste liczba świadcząca najpełniej o zasługach s. p. dyrektora Brettnera. Plan nauk pozostał w głównych zarysach ten sam, co dawniej, o drobnych zmianach nie tutaj miejsce rozprawać, język polski nie powracal wprawdzie do swoich praw dawniejszych, ale przynajmniej był uwzględniany i nawet w wyższych klasach uczono niektórych przedmiotów w tym języku. Dopiero nowa era po-tegi państwa pruskiego wytworzyła świeżo wydane rozporządzenia, rugujące polski język i z godzin religii a naukę polskiego języka pozostawiając dowolności uczniom. Owe rozporządzenia mianowicie, o ile dotyczyły religii, boleśnie dotknęły ostatniego kierownika gimnazjum św. Maryi Magdaleny, zmarłego przed niewielu tygodniami dr. Roberta Engera, który w o-

dze duchowne mają być uczestnikami obrad, jeżeli tylko zgodzą się na to.

FRANCYA.

* Paryż, 17 maja. Powołanie p. [Kazimierz] Périér do gabinetu nie przypadło do smaku stronnictwa radykalnego, — uważają go bowiem za przyjaciela Orleanów. — Prawe centrum odbyło dzisiaj wersalskie posiedzenie, na którym przewodniczył ks. Broglie i miał długą przemowę na korzyść p. Mar-girardina wnosząc, aby stowarzyszeniu nadano imię jego zmarłego prezesa. Wniosek ten przyjęto i odnazywać będą Orleanistów, Saint Marc Girardinistów. Ks. Broglie zapytywał następnie członków stowarzyszenia o opinię w kraju, a ogólne zdanie było, Zgromadzenie narodowe dołożyło wszelkich starań uczynienia nieszkodliwym stronnictwa radykalnego, końcu polecono dyrekcyi stowarzyszenia obmyślić środki mające sprowadzić w następstwie potrzebne kraju gwarancje. Zdania te wypowiedziane na dzisiejszem zebraniu prawego centrum sprzeciwiają wręcz oświadczeniom eksdyktora Gambetty, który przemowie swę wczorajszą w Nantes wypowiedział kategorycznie, iż kraj nie trzyma z lewem centrum tēm mniej z prawicą lub najskrajniejszą prawicą, że Francya jest na wskroś radykalną. Oświadczenia a raczej zapartywanie to eksdyktora Gambetty, suwa się nieco za daleko, bo ogół znudzwszy się wahać się polityką p. Thiersa i obradami Izby walskiej chciałby raz wreszcie wyjść z tego stanu tymczasowego i z tego też powodu dał większość swych głosów przy ostatnich wyborach na kandydatów radykalnych, którzyby wręcz stanęli w opozycyi przeciw rządowi i Izbie i zażądali czegoś stanowczego i stałego. Dzisiaj wieczorem mają się zebrać wszyscy nacze-nicy prawicy u generała Changarniera.

Ministrowie zebrałi się dzisiaj po dwakroć na radę, której celem było utworzenie nowego gabinetu. Ministerstwo lewego centrum ukonstytuowanem zostało i składa się wedle nadzwyczajnego dodatku *Bien Public*, z następujących osobistości: Kazimierz Périér, mianowany został ministrem spraw wewnętrznych, Remusat spraw zewnętrznych, Dufaure sprawiedliwości, Léon Say skarbu, Fourtou wyznań, Waddington oświecenia, Berenger robót publicznych, Theisserenc de Bea-handlu, Cissey wojny i wreszcie Pothuan marynaryki. Tym sposobem wystąpiło z gabinetu dwóch tylko ministrów, de Goulard i Juliusz Simon, a w miejsce ich wstąpiło trzech nowych, Kazimierz Périér, Berenger i Waddington, bo wydział ministerstwa oświecenia dwa osobne podzielono wydziały i oddzielono odeń ministerstwo wyznań, które objął Fourtou, dotychczasowy minister robót publicznych. W miejsce jego wstąpił nowy minister Berenger. Waddington zastąpił Juliusza Simona, a Kazimierz Périér p. de Goulard. Trzech w skład nowego gabinetu wstępujących ministrów jeden tylko Kazimierz Périér należał już do francuskiego gabinetu za czasów ostatniej rzeczywistopoli-cyj, a mianowicie był już ministrem od 11 października 1871 aż do 2 lutego 1872, w którym to czasie ustąpił miejsca Wiktorowi Lefranc z powodu, że Zgromadzenie narodowe nie chciało zgodzić się na przesiedlenie się do Paryża. Kazimierz Périér wyznaje zasady zachowawczo-republikańskie. Najwięcej pokrewnym mu co do zasad politycznych jest nowo mianowany minister robót publicznych Berenger liczący obecnie 44 lat, generalny adwokat w Lugdunie w latach 1870 i 1871, człowiek nadzwyczaj odważny i nieugiętego charakteru. Berenger, ojciec rodziny, był czynny udział jako ochotnik w ostatniej wojnie i został rannym w bitwie pod Nuits. Trzeci nowy minister Waddington członek lewego centrum, mniej jest znany. Nominacya jego nastąpiła całkiem niespodziewanie, — bo ogólnie sądzono, że tekę ministerstwa oświecenia obejmie po J. Simonie p. Martel, wicemarszałek Zgrom. narodowego.

HISPANIA.

* Madryt, 18 maja. Wiadomości z Barcelony otrzymane pod dniem 16 b. m. stwierdzają, że brygadier Martinez Campos pobit dowódcę karlistowskiego Sabellsa. Powodzenie całe na tēm głównem się zasadzało, że Sabells musiał uolnić jeńców i zakłócić zabrane z Mataro, przyczem wpadło w ręce wojska 35 Karlistów. Burmistrz miasta Mataro zażądał wzmocnienia miejscowej załogi, celem zastopowania życia i mienia obywateli przed nowym napadem powstańców. Zamach Karlistów na miasteczko Vilaplana sparaliżowanym został męznym oporem gwardyi ochotniczej, posilkowanej przez ludność miejscową.

W nagrodę zwycięstwa odniesionego pod Eraulem, obdarzył najłaskawiej Don Karlos swych dowódców Ollę i Dorregaray ową nowemi zaszczytami, owo mianował pierwszego marszałkiem polnym, drugiego generał-porucznikiem „armii królewskiej“. — Bądź co bądź jednakże wypadki w Hiszpanii przybrały przeważnie z powodu zwycięstwa Karlistów pod Puerta Eraul dość groźny charakter. Widzą to hiszpańskie dzienniki, widzi Tiempo, który rejestrując ostatnie

wém rozporządzeniu nakazującym uczyć w języku ob-cym religii, zatem przedmiotu mającego wpłynąć nie-tylko na rozwój umysłu ale umoralnienie całej istoty duchowej ucznia, słusznie widział środek nie pedago-giczny, który koniecznizle skutki w wychowaniu mło-dzieży za sobą pociągnie.

Takie są dzieje tego zakładu naukowego, któremu tytu z nas zawiądzęca swoje wychowanie. Od r. 1804, od nowego uorganizowania gimnazjum za czasów Prus południowych aż do tej chwili ukończyło zupełnie nauki z zaświadczeniem dojrzałości 811 uczniów; nat-czał przy niēm profesorowie, którzy byliby chlubą każdego zakładu naukowego, jak Trojański, Muczkowski, Wannowski, Popliński i tylu innych; pomiędzy uczniami tego zakładu znajdujemy imiona, które się stały chlubą naszej prowincyi i Polski całej. W gimnazjum s. Maryi Magdaleny uczył się: Karol Marcinkowski, Karol Libelt, Hipolit Cegielski i Zygmunt Węlewski i setki innych, którzy jako obywatele, urzędnicy, księża, pełnili albo pełnią życia swego obowiązki, które w naszych stosun-kach może są twardsze i większego hartu duszy wymagają, aniżeli gdziebądź indziej. To też alma mater Księstwa Poznańskiego ma wszelkie prawo do wdzięczności mieszkańców, a owa myśl utworzenia znacznego stypendyum z okazji 300letniego jubileuszu jest godną oznaką tej wdzięczności i zasługuje na jak naj-ogólniejsze poparcie.

wypadki, jak pojawienie się na polu walki jen. Elio, w którym otrzymało powstanie bardzo zgrzeszonego wodzów, zwyciężył Derregary'ego pod Puerta Eraul, niemniej połączenie się kilku oddziałów w jeden silny, złożony z 7000 ludzi, napomina rząd, aby raz zwrócił na seryo swą uwagę na wicherzenia i postępy Karli-... Dziennik ten nie obawia się wprawdzie stanow-... zwoję zwycięstwa sprawy karlistowskiej, mniema je-... dnakże, że powstanie, skoro nie będzie stłumionem w... narok po zostanie ciągłą groźbą dla rządu republikań-... skiego.

TURCYA.

* **Carogród, 16 maja.** Saadulah Bey, do-... chezasowy tłumacz przy sultanie, został z powodu, iż na... posłuchaniu księcia sasko-wajmarskiego nieco się... najął, zdegradowany na podrzędnego urzędnika w... ministerstwie oświaty, a w miejsce jego powołany do-... chezasowy poseł przy dworze austriackim Aarifi... Bey. Dotychczasowy zaś minister spraw wewnętrznych... Mustafa Pasza, który dopiero od sześciu miesięcy... niastował tę sprawę wewnętrzną, zmuszonym był... niewiadomych powodów podać się do dymisji i teke... wną złożyć na ręce Churszida Paszy, mianowane-... przed 14 dniami ministrem pobożnych zakładów. Obok tego nastąpiły bardzo liczne zmiany w osobisto-... ciach gubernatorów. Ze w śród podobnych stosunków,... padających raczej jakąś szaloną maskaradą aniżeli dobrze... zorganizowanym rządem nie może być mowy o skutec-... znej działalności ministrów i gubernatorów, temu nikt... nie zaprzeczy.

Rząd Beja Tunisu zawiadomił W. Portę, że załatwił... spór, jaki wybuchł niedawno między nim a Wło-... chami. Bey zapłacił Towarzystwu 1,500,000 franków... wynagrodzenia i nabył tym samym owe prawa, jakie... temuż w spornej sprawie przysługiwały.

Telegramy.

(Z biura Wolfa.)

Londyn, 20 maja. Izba niższa przyjęła na dzisiejszym posiedzeniu budżet marynarki.

Waszyngton, 19 maja. Pierrepont nie przyjął... ofiarowanego mu przez Zjednoczone Stany stanowiska... posła przy dworze petersburskim.

Genewa, 20 maja. Ojciec Hyacint udzielał w u-... bieglą niedzielę chrztu i komunii św. Liczna publi-... czność przytomna była tym obrządkom.

Solura, 20 maja. Rada kantonalna uchwaliła... mienie kary śmierci 70 głosami przeciw 11 i przy-... ją do kodeksu karnego paragraf o nadużyciu am-... bony.

Wiedeń, 20 maja. Ruch na giełdzie był aż do... samego końca ożywionym.

Nowy York, 19 maja. Wedle nadesłanych tu... wiadomości wybuchła w Panamie rewolucja i zaszła... bitwa pomiędzy milicją a wojskiem. Admirał Steed-... mann znajdujący się tam z okrętem wojennym „Ensa-... la”, wziął pod swą opiekę majątki cudzoziemców i... nadsł obudwom stronom, aby wybrały pułkownika... Pernet na prezydenta.

Wersal, 20 maja. Na dzisiejszym posiedzeniu... Zgromadzenia narodowego ukonstytuowały się biura. Przełożonymi biur jest 13 członków prawicy albo... prawego centrum, i 2 lewego centrum. Przy następny... wyborze marszałka Zgromadzenia wybrano p. Buffet... 359 głosami, p. Martel otrzymał tylko 289 głosów. Wicemarszałkami obrano p. Goulard, Benoist d'Azy i Vitet. Minister sprawiedliwości przedłożył nowe... prawo wyborcze. Interpelacja prawicy dotycząca... modyfikacji ministerstwa na podstawie czysto zachowa-... wczej, przyjdzie pod obrady, za zgodą rządu, w piątek.

Ostatnie telegramy.

(Z biura Wolfa.)

Wersal, 21 maja. Pan Thiers zamierza... wziąć udział w obradach piątkowych nad in-... terpelacją prawicy dotyczącą modyfikacji mi-... nisterstwa. Głosowanie odbędzie się prawdo-... podobnie w sobotę. Dzienniki radykalne zace-... pają gwałtownie rządowe projekta o organiza-... cji władz konstytucyjnych.

WIADOMOŚCI MIEJSKOWE I POTOCZNE.

* **Poznań, 21 maja.** Donosiliśmy swego czasu, że p. dr. Libelt zapadł dość niebezpiecznie na oczy. Obecnie do-... słamy, że operacja, jakiej się poddał w Wrocławiu, najpomyślniej-... szego uwieńczenia rezultatem i że p. dr. Libelt stopniowo do zu-... pełnego powrócił zdrowia.

* **Odczyt.** W sobotę następującą będzie miał odczyt... w Towarzystwie młodziarzy handlowej pan dr. Oleński... „O wpływie literatury na handel.”

* **Z powodu obchodu rocznicy dwudziestopięcio-... letniej istnienia Towarzystwa przemysłowego w Poznaniu** ma-... jącego się odbyć dnia 25 i 26 maja r. b. podajemy raz jeszcze... jego program, który brzmi jak następuje:

W sobotę 24 maja zbierze się już od południa komisja lo-... kacyjna w lokalu Towarzystwa przemysłowego ulica Wrocław-... ska nr. 30 na parterze, gdzie przyjmują goście będą mieli... sposobność zapoznania się z członkami Towarzystwa i poinfor-... mowania się względem pomieszczenia gości u człon-... ków w hotelach.

Ta sama komisja będzie także jeszcze czynną w niedzielę... aż do południa dla gości tych, którzy dopiero w niedzielę przy-... jedą.

W niedzielę 25 maja odbędzie się z rana o kwadrans na 9... nabożeństwo w kościele farnym.

O pół do pierwszej przyjęcie delegatów w lokalu towa-... rystwa.

O pół do drugiej wyjazd do parku Wiktorii na majówkę.

Program tej zabawy będzie na miejscu osobno ogłoszonym.

W poniedziałek 26 maja o godzinie 12 zebrać się w lo-... kalu Towarzystwa, gdzie p. dr. Szymanski będzie miał odczyt... dotyczący zawiązania, rozwoju, istnienia Towarzystwa i poga-... danka o rzeczach przemysłowych.

O godzinie 4 obiad wspólny na sali bazarowej.

Na zakończenie odbędzie się od godziny 10 na sali baza-... rowej wieczorek z tańcami.

Wszelkie zgłoszenia się Towarzystw zamieszcowych i ko-... respondencje adresują się

Do Kupeka p. Władysława Kortaka

w Poznaniu w Bazarze.

* **Roki sądu przysięgłych.** Dnia 17 b. m. toczyła się sprawa przeciw Tomaszowi Uznańskiemu, właścicielowi domu z Wrześni, któremu oskarżenie zarzucało, że w wściegłej

dnia 28 grudnia r. z. z małżonkami Piechockimi, mieszkającymi

w jego domu, bójce zranili Piechockiego, który w skutek tego... zaniewidział na prawe oko. Ponieważ jednak z zeznań przestu-... chanych dziś świadków nie można było stwierdzić, czy ranę... ową zadał istotnie Uznański Piechockiemu, przeto od oskarżenia... uwolniono został. — Naznaczone na dzień dzisiejszy druga spr-... awa przeciw Zielińskiemu i spółnikom, których liczba do 9 do-... chodzi, odroczone z powodu, że kilku koniecznie potrzebnych... świadków się nie stawiło.

* **Z magazynów prochu** znajdujących się pomiędzy... fortem Grolman i Colomb, jako też w lunecie Aster przewie-... ziono we wtorek znaczną ilość prochu na miejsce nad Wartą... przy braniu do Szlagła prowadzącej. Transporta te poruszały... się Walową i Magazynową ulicą, przez Sapieżyński plac, św. Wojciecha itd. jako też Warszawską i Walową ulicą, dalej przez... wielką służę. Podczas przewozu ograniczona była po owych... ulicach komunikacja stosownie do istniejącej w tej mierze... przepisów prawnych.

* **Pani pewnej,** która onegdaj rano ledwo przyjecha-... wszy odwiedziła kościół św. Marcina, skradziono tamże por-... tonetkę z czerwonej skórki, w której znajdował o się 15 ludo-... rów i 80 tal. papierowych — Z zamkniętego miejsca domu pe-... wnego przy Wilhelmowskiej ulicy skradziono 10 tal. i dukat... holenderski — Przy Królewskiej ulicy przyjeżdża tych dni na... noleg niewiasta, która udawała, że jest kuzynką mianki. Naste-... pnego rana znikła kuzynka a wraz z nią kilka łyżek srebrnych... i rozmaite ubiory. W pozostawionych przez nią sukniach po-... znano przedmioty kradzieży które w różny sposób wykonała na... św. Marcina.

* **Doniesienia policyjne.** Znalezione 31 kłamek i... stary sznur do bielizny, 2 klucze, biała chustka do nosa, para-... solkę, wiązkę sztab żelaznych, cylindry, haftowany kabacik dzie-... cięcy, jedwabna chustka na szyję i miarę metrową. Zgubiono... szczyrki, portmonetkę z pieniędzmi.

* **Jak tu doniesiono,** odebrał sobie życie znany dość... powszechnie w naszym mieście kapitalista Jakubowski. Pod... Kórnikiem rzucił się on do głębokiego stawu gdzie utonął. Przy... wydobytym bowiem trupe znaleziono papiery, które o tożsamo-... ści osoby wątpliwej nie pozwalają. Jakubowski po uciece... z tutejszego zakładu obłąkanych, o czym czasu swego donosi-... liśmy, zatrzymany został pod Kórnikiem przez żandarmów, w... drodze do miasta jednakże udało mu się znowu uciec, a w napa-... dzie obłąkani zapewne rzucił się do stawu.

* **Skrapianie** najwięcej uczęszczanych ulic naszego... miasta odbyło się onegdaj po raz pierwszy za pomocą nowego... wozu bezkolejowego o czterech kołach i dławiejszego o 2 kołach.

* **Przed czternastu** niejakim zbiegi z tutejszej pensyi na... W. Garbarach 9 letni Leon Radziński. Furman pewien zna-... laż go pod śreminem i odstawił teraz rodzinie.

* **W ogrodzie** za św. Jankim młynem znaleziono... w niedzielę obok chorej niewiasty i trupa utopionego. Chorą... odwozila policja do miejskiego lazaretu, trupa do śmiertelnicy... miejskiej.

* **W sali posiedzeń plenarnych** tutejszego gmachu re-... gencyjnego — kolegium pojeźniczego — przedstawieni zostali... wczoraj w południe nowemu prezesowi naczelnemu wszy-... sey członkowie regencji, prowincjonalnego kolegium szkolnego... i kolegium lekarskiego.

* **Robot** około przebrukowania drogi do dworca... prowadzącej nie przerwaną nawet w minioną niedzielę, by tak-... we ile możliwości ukończyć do czasu, w którym nadejdzie będą... dowozy na targ tygodniowy na wełnę. Później będzie musiał... być wstrzymany i przejazd przez Berlińską bramę, gdy się ro-... boty posuną aż do pierwszego mostu. Wówczas wszystkie ko-... wozy i wozy będą musiały przejeżdżać przez Królewską bramę.

* **Ze zwołaniem** gubernatora naszego miasta ura-... dzą pp. Urbanowski Romoeki i Spółka jako też p. Clei-... now podcaza tegorocznego targu na wełnę wystawie machin... rolniczych. Pierwszą wystawą maszyn w własnej swej wy-... robione fabryce przy dworcu marijsko-poznańskim, długi ma-... chiny z Anglii sprowadzone.

* **W związku** z podaną przez nas wczoraj wiadomością... o pierwszym przypadku cholery azjatyckiej w naszym... mieście nadmieniamy, że wedle nadesłanych do Berlina urzęd-... owych doniesień cholera azjatycka w Królestwie Polskim jeszcze... trwa i że przeto dla przeszkodzenia przeniesieniu się jej do Prus... otworzono na nowo wraz z otwarciem żegluzi urządzony dawniej... w Szylinie w powiecie toruńskim zakład rewinizyjny.

* **Wybor** burmistrza odbył się w Łowku dnia 17... bm. Z 17 kandydatów którzy się byli zgłosili, przyszło 5 tylko... przed wybor sędzijszy; reprezentanci jednak których jest 9, zwró-... cili uwagę swoją głównie na dwóch, dotychczasowego bur-... mistrza opalenickiego p. Karasiewicza i dyrektora kancelarii... komisji generalnej p. Plümke w Poznaniu, z których też pier-... szo 5 głosami wybrany został. O potwierdzeniu jego przez... regencję nie wątpli, ponieważ p. Karasiewicz jest już bur-... mistrzem innego miasta.

* **Przed** niejakim czasem zachorował jeden z egze-... kutorów wolsztyńskiego sądu powiatowego. Leczący go lekarz... po zasięgnięciu bliższych informacji co do zatrudnienia chorego... uznał że jest otruty. Chory bowiem pociętował wszystkie li-... sty opłatkami, przyczem zwiłżał je sianą. Opłatki zaś czarne... są trujące, zafarbowane bowiem są wedle analizy chemicznej... menniem, trującą farbą oliwną. Egzekutor więc ów połykał... przy swym zatrudnieniu nie miał iść iść trucizny, w skutek czego za-... chorował ostreżenie. Obecnie jednak ma się już lepiej. Nie... potrzebujemy pewnie dodawać, że przy pociętoowaniu listów... opłatkami czerwonymi trzeba dla tego być bardzo ostrożnym i... nie zwiłżać ich sianą lecz wodą.

* **W Berlinie** w piątek dnia 16 bm. odbył się w sali... Towarzystwa architektów zjazd celem obradowania nad sprawą... robotnika wiejskiego. W bardzo licznej i ożywionej zebraniu... tów wzięli udział ludzie wszystkich stanów, począwszy od urzę-... dników ministerialnych aż do robotników a przewodniczył ob-... radom dr. v. der Gultz, na którego wniosek przyjęto ostatecznie... rezolucyj, składającą się z sześciu punktów. Zebranie niniejsze... jest tylko jednym z objawów nader żywego udziału jaki opinia... publiczna niemiecka od pewnego czasu bierze w ważnej kwestii... robotnika wiejskiego a że to sprawa jest i u nas bardzo na... czasie, dla tego jak to już dawniej zapowiedzieliśmy, i my też... pomówimy nieco obszerniej.

* **Prawa ustanawiające** dodatki pieniężne do czynszu... komornego dla bezposrednich urzędników cywilnych podzieliły... wszystkie miasta Prus na 6 klas. Wedle podziału tego należą... Poznań i Bydgoszcz do 2 klasy.

* **Obiad** dla J. Matejki. Dnia 19 b. m. dało grono... obywateli krakowskich i wielbicieli dzieł artystycznych p. Ma-... tejki obiad na cześć jego a to dla objawienia mu podziękowa-... nia, iż odmówił przyjęcia ofiarowanej mu w Pradze godności... dyrektora akademii sztuk pięknych. Wieczorem młodzież wy-... prawila mu serenade z pochodniami. Dyrekcja towarzystw... sztuk pięknych uprzątna swego wiceprezesa hr. Wodzickiego, aby imieniem Towarzystwa wziął udział w staraniach mających... na celu uzyskanie od rządu mianowania p. Matejki dyrektorem... szkoły malarstwa w Krakowie.

* **W Wiedniu** odebrał sobie życie Gustaw Boschan, bankier. Z listów po nim pozostałych a głównie do brata i ojca wykazuje się, że stracił cały majątek w grze na giełdzie, ale to wszystko nie wystarczyło na pokrycie zobowiązań; nie... chce zaś uboższymi najbliższymi swoich krewnych. Rzeczywiście... ojciec oświadczył mu był, iż pokryje wszystkie jego długi gieł-... dowe, które miał wynosić około miliona złr. Gustaw czuł się... jednak nie tylko zrujnowany, ale oraz ponizony, bo też w... sferach bankierskich ubóstwo jest jeśli nie hańbiącym, to przy-... najmniej upokarzającym.

W tych znów dniach otul się w Wiedniu Aleksander... Exner, jedna z ofiar gry giełdowej. Był kapitanem artylerji i... profesorem chemii w akademii wojkowej a przed pół rokiem... porucił służbę wojskową i oddał się grze giełdowej, zostawszy... agentem giełdowym. Zgola co dzień w Wiedniu odbiera sobie... życie kilku w skutek gry giełdowej. Tamtejsze dzienniki do-... noszą, że Dunaj nie mało już pochłonął ofiar giełdy.

* **W okolicy Wiednia** w miasteczku Sanet-Pölten, Ferd. Tognio, intendencja majątku rodziny Montecuculi, został w... biały dzień zdradziecko napadnięty w swym mieszkaniu w chwili... kiedy prócz niego nikt się więcej w domu nie znajdował. Stra-... szna walka p.wstała między napastnikiem a gospodarzem domu, co... chwila zwycięstwo wazyło się to na jedną to na drugą stro-... nę. Mimo ciężkich ran zadanych w głowę, potrafił p. Tognio... wydosłać się z rąk zbrodniarza, któremu ani noż ani pistolet nie... dopomógł w rozbójniczych zamiarach, i zdołał go zamknąć w... swoim pokoju, oddając go później w ręce przybyłych żan-... darmów.

* **Statystyczne** zapiski podają, że szweców, majstrów... i czeladników w Warszawie pracuje około 2 tysięcy, stolarzy... 1164, modniarze przeszło pół tysiąca.

* **W Kaliszu** w dniu 10 maja w biurze magistratu... odbyła się narada zaproszonych obywateli miasta w przedmiocie... kupna gmachu b. korpusu kadeckiego dla przerobienia takowe-... go na ratusz. Projekt powyższy jednomyślnie przyjęty został.

* **W mieście Wiedniu** w Kongresówce i jej okoli-... cach grasuje ospa czarna. Na epidemii tę w parafi wielunskiej

od dnia 1 stycznia do 16 bm. umarło przeszło 90 osób.

* **W Łodzi** w dniu 15 bm. odbyło się pierwsze po-... siedzenie zarządu się tam mającego banku handlowego. Na pre-... zydującego wybrano p. Scheiblera jednego z krezesów tame-... cznych.

* **Tegoroczna komisja konkursowa,** konkursu dra-... matycznego krakowsko-łwowskiego, na mowy umowy z 24 ma-... rca b. r., i po porozumieniu się dyrektori lwowskiej z dyrekt-... krakowską obradować będzie we Lwowie. Przewodniczyć jej... będzie na mowy powyżej przytoczonej umowy dr. Malecki. Na... mowy tejsze samej umowy dyrektora lwowska wyznaczyła na... członków komisji pp. Teofila Pietruskiego, hr. Jana Aleksandra... Fredro, Adama Bełkowskiego, Bolesława Ładnowskiego i hr. Eug. Cetnera. Dyrekcja zaś krakowska pp. Łozińskiego, Saw-... czyńskiego, hr. Stan. Badeniego (?), hr. Wład. Kozłobrodzkiego... i Stan. Kozłownika. Komisja zbierze się w czerwcu b. r., aby... oznaczyć warunki przyszłego konkursu.

* **Dzienniki** muzyczne berlińskie odzwierciedlają się z... wielkimi pochwałami o grze młodej pianistki pauny Natalii Ja-... noty, córki profesora w konserwatorium warszawskim.

* **Baronowa de Maistre** w Paryżu poddała sądowi... zgromadzonej znawców kilka fragmentów nie wydanej dotąd... opary jej utworu Kleopatra, które zyskały ogólny poklask.

* **Meilhac i Halévy** napisali nową komedję p. t. Jo-... nathan.

* **W londyńskim** teatrze Olimpie ma powodenie dra-... mat pp. Yates i Dubourg p. t. Bez miłości.

* **Do dziennika** La République piszą, że w depar-... tamencie Wyższego Renu ukrywał się w pewnej fabryce młody... Polakiewicz zbiegły z wojska pruskiego. Policja pruska do-... wiedzawszy się o miejscu jego pobytu, wysłała żołnierzy swo-... ich do fabryki w celu ujęcia zbiegła, ale robotnicy postanowili... bronić swego towarzysza. Wszczęła się zatem bójka, podczas... której poszukiwany zdołał ucieknąć. Ludność rozgniewana na-... padała na dom donosiela, i nie wiadomo na czym skończyły... się jej obrażenia, gdyby wkrótce nie przybyły policji na pomoc... oddział wojskowy. Porządek przywrócono, a Prusacy zajęli okolice.

* **W dziennikach** francuskich znajduje się list p. de... Belcastel do hr. Władysława Platera z powodu mowy... tego deputowanego mianem w Izbie reprezentantów francuskiej... pełnej współpolszczy i holdu dla narodu polskiego.

Colomiers Lasplanes pod Tuluzą 13 maja 1873.

Panie Hrabio!
Otrzymałem nieco później, zmieniwszy miejsce mojego po-... bytu, list, który Hrabia rzucił do mnie napisać z powodu słów... — niestety tylko słów, wymownych z trybuny na cześć he-... roicznego narodu polskiego. Składam dzięki i winszuję sobie, że to mi daje sposobność w tej odpowiedzi wspomnieć o dwóch... ważnych faktach historii polskiej.

Przyszłość Polski jest tajemnicą Boską. — Oby mogła jak... Łazarz, rozbić głaz grobowy swym omdłodnionem czołem! Ale... gdyby nawet to się nie uskutečniło, będzie zawsze posiadała... skarb wieczny, którego żadna potęga wywrac nie zdoła; jest... nim dziedzictwo jej honoru. Dwa razy już wrogów Polskę po-... grzebali, nie mogąc jej tego skarbu pozabwić. Być może, że... niektóre narody umrą za późno, albowiem po okryciu się hańbą... przed zniknięciem. Polska tego losu okropnego nie doznała, i... ta zaena Sobieskiego Matka miała zaszczyt upaść ze starą bu-... dową chrześcijańską.

Drugim faktem godnym uwagi jest to, że zbrodnia po-... działa u Polski jest dziełem wolnej woli. Francja temu się nie... oparła w chwili, w której schlebiała Wolterowi i przesłaowała... jedną z milicyj najwściebniejszych kościółowi. Trzema winowaj-... cami byli: cesarz filozof, król septycy i monarcha schizmatyk. Zabójstwo popełnione na wielkim narodzie było owocem polity-... ki wstęplawskiej bez wiary, która pod nazwiskiem równowagi... zastąpiła sprawiedliwość w kongresie narodów. Podobnego wi-... doku nie było w wiekach, w których Głowa kościoła broniła... ludów ucimiejszych. Włochy powiniemy to przechować w pa-... męci na mocy prawa chrześcijańskiego. Ale przyszłość na mo-... cy nowego prawa będzie mia jeszcze gorsze widoki. Wszę-... dzie objawia się zgubna dąsność wielkich mocarstw do pochło-... nienia małych państw, zawiastka, pomimo przemijającego od-... działywania przyszłego czaryzmu, wielkiego wroga Chrystusa... Pana.

Racz p. Hrabio przyjąć nowe zapewnienie mego współczu-... cia, pełnego uszanowania dla twego charakteru polskiego, i naj-... życzliwszych uczuć.

Gabryel de Belcastel, deputowany.

* **W Paryżu** występował niedawno baryton, jakiego... dotąd nie słyszano, nazwiskiem Diaz de Soria. Unoszono... się nad jego głosom.

* **W Petersburgu** przedstawiono na benefis śpiewaka... Petrowa operę p. t. Pskowianka. Beneficyantowi ofiarowano... wieniec wawrzynowy oraz srebrny domek, w który włożone... były dwa bilety pożyczki rządowej, jedenaście biletów kredy-... towych storbilowych oraz 10,000 franków w złoście.

* **W Petersburgu** w dniu 24 z. m. poświęconym zo-... stał nowy kościół rzymsko-katolicki pod wezwaniem Wniebo-... wzięcia Matki Boskiej. Koszta budowy wyniosły 375,000 r. r. Organy... sprowadzone z Niemiec za 6,500 r. r. Jest to już piąty... kościół katolicki w Petersburgu. Ludności katolickiej żyje tam... przeszło 20,000 dusz.

* **Donoszą z Baltimore** o świetnych powodzeniach, jakich tam doznaje Henryk Wieniawski. W koncertach daw-... nych w końcu roku, Wieniawski grywał razem z Rubinsteinem, wywołując grą swoją niesłychane obawy zapалу zawsze licznie... zgromadzonej publiczności.

* **Pompes funebres.** Umarli znany w całym Berlinie... nadworny i teatralny fryzjer Bueckling. Wedle ostatnich woli... pochowano zwłoki jego ubrane we frak, białą kamizelkę, gła-... sowane rekawiczki, lakierowane buty i w dobrze użytych wio-... sioch. Z powodu tej jego ostatniej woli Bürger Ztg. przy-... pomina sobie pewną żmarną dyrektorkę teatru, panią M... w Frankfurtu nad Odrą, która przedtem wiele lat w Berlinie mie-... szkała. Jej owdowiały małżonek ściśle zastosował się do pozo-... stawionego przez nią testamentu. Naprzód przeszedł do stu osób... rozszalał zaproszenia, a nierównie większą ilość nieproszonych... gości zgromadziła się na karb dawnej żażytości. Za jejaniem... do teatru proszono wstępujących, aby się pomieścili w krzesłach... i łóżach pierwszego rzędu a pomiędzy nimi roznoszono chłodni-... ki i przekąski. W pół godziny później zabrali z po za kur-... tyny chorał, kurtyna wolno się podniosła a widok, który po-... grzebownym gościom na scenie się okazał, wprawił ich w zdu-... mienie i o mało nie wywołał oklasków. W środku sceny na... wzniesieniu kirem pokrytym stała brązowa trumna bogato sre-... brem okuta; w głoach klepał pacyzący wdowiec, prawicą tru-... mny dotykając jako znak, że i po za grobem łączy go miłość... ze zmarłą. Gaj drzew cyprysowych i pomarańczowych tworzył... niejako to obrazu; za nim ukryte chóry teatralne wykony-... wały chorały; cała zaś scena czarno wbita, była jarzącem... światłem rześcicie oświetlona. W trumnie spoczywały zwłoki... zmarłej, przybrane w godowe szaty; włosy okrywał mirtowy... wieniec obulienicy o nyróżowszych usteckach; cała twarz do-... wiem była farbowana. Żalobny ten akt trwał około trzy godzi-... ny, poczem ruszył pochód ku ostatniemu miejscu spoczynku;... uczestniczący w nim nie wiedzieli śmiać się czy płakać. Dwaj... zaproszeni do towarzyszenia temu aktowi duchowni po pier-... wszem wejściu na to castrum doloris czém prędzej się wy-... niesli.

* **Lekcja na kije.** Wiadomo, że w Paryżu istnieją... profesorowie walki na kije, która również jak i fechtowanie na... szpady i na palasze ujęta jest w pewne zasady i stała się pra-... wdzia nauką.

W tych dniach do jednego z takich profesorów, zgłosił się... młody człowiek silnej postawy i muszkalnie zabudowany.

— A czy pan masz już jakie początki? zapytał profesor.

— Po prawdzie nie jeszcze nie umiem odpowiedzieć kan-... dydat na fechtmistrza.

— No to spróbuj pan w każdym razie, rzekł profesor.

I podawszy mu kij do ręki uzbroidł się drugim dla od-... piania zadawanych sobie ciosów.

— Bij mnie pan tutaj śmiało, rzekł, stając gotowy do od-... poru i wskazując na głowę.

— Ależ jeżeli pana zranie?... — Nie pytał się pan nie, wal z całej siły, ja sobie zawsze...

Na takie wezwanie młody szermierz czyni zamach, uderza... kijem z całej siły i pomimo odbicia razu, zadaje profesorowi w... twarz cios tak stanowczy, że mu rani policzek i cztery zęby... wybijają.

Zastraszony tak niespodzianym skutkiem, młody człowiek... rzuca kij na ziemię i podbiega ku profesorowi, żeby go ratować.

Ale ten ostatni powstrzymuje go gestem z wyrazem uwiel-... bienia na twarzy powiada:

— Bardzo dobrze! bardzo dobrze! tylko nie trzeba było... kija puścić z ręki.

* **Kalendarz.** Jutro w czwartek dnia 22 maja Wnie-... bowstąpienie Pańskie i Heleny królowej; w kalendarzu sło-... wiańskim Wisławy bóg.

Wschód słońca o godzinie 3 minut 56, zachód o godzinie

7 minut 57.

Dnia 22 maja 1412 Zygmunt, król węgierski, sędzią polu-... bowym w sprawie Polaków z Krzyżakami. — 1689 założenie... w Krakowie kościoła św. Anny. — 1762 śmierć hetmana Micha-... la Radziwiłła. — 1831 bitwa w Bielsku. — 1833 powieszenie... w Józefowie emisariusza Karzewskiego.

Pojutrze w piątek dnia 23 maja Dezyderyusz biskupa;... w kalendarzu słowiańskim Budziwoja.

Wschód słońca o godzinie 3 minut 55, zachód o godzinie... 7 minut 59.

Dnia 23 maja 1404 traktat w Raciążu z Krzyżakami. — 1410 śmierć Przemysława księcia cieszyńskiego. — 1454 wjazd... Kazimierza Jagiellończyka do Torunia. — 1588 pogrzeb Stefana... Batorego. — 1764 uroczysta gwarancja granic Polski przez... Moskwę. — 1791 Fryderyk chwali konstytucję 3 maja. — 1831... bitwa pod Hajnowczą. — 1833 powieszenie w Borowie... emisariuszów Dawidowicza i Jakubowicza.

Pobiedziska dnia 19 maja 1873. Mało jest okolic w... dzielnicy naszej, któreby tak mało udzielały się publiczności —... jak nasza. Z tem wszystkim powiedzieć sobie możemy, że mi-... mo cichoci — która nas na pozór pokrywa — robimy i krzą-... tamy się około dobra społecznego ile możemy. — I tak zają-... lamy tutaj na początek kwietnia kółko rolnicze — mające na... celu podniesienie bytu materialnego włościan i miejskich oby-... wateli różnych, oraz pouczanie ich o postępach i doświadczeniach... — jakie w tej gałęzi przemysłu zrobiono.

Główna zasługa w tej pracy należy się panu Makymia-... lianowi Jackowskiemu z Pomarzanowic.

On to z własnych zasobów rozdał pomiędzy rolników kil-... ka centarów konieczyń dla podniesienia hodowli inwentarza, miał... kilka odczytów na zgromadzeniach, odbywających się regu-... larnie przy dość liczny udział członków o uprawie roli —... pomnażaniu mierny, siewie, sadzeniu ziemiaków i o hipote-... kach wiede nowego prawa.

Wykład zawsze tak był jasny i przystępny, że słuchacze... widocznie pocenzeni z wielkim zadowoleniem opuszczali posie-... dzenia i ukontentowani wracali do domów swoich — by usły-... szane wskazówki na głębie swojej w praktyce zastosować. —... Bliiska przyszłość, da Bóg doczekać okaże zbawienne skutki i... owoce tej pracy.

PRZYBYLI DO POZNANIA.

dnia 21 maja:

HOTEL FRANCUS

zapotekowane prawa realne, do których skutecznosci przeciw trzecim osobom jest atoli podług prawa potrzebne zaistnienie w księdze hipotecznej, wywaja się niniejszem, aby swe pretensje najpóźniej w powyższym terminie licytacyjnym zapowiedziały.

Uchwała co do udzielenia przybycia publicznie ogłoszona zostanie w terminie wyznaczonym na poniedziałek (1597)

dnia 16 czerwca 1873
przed południem o godzinie 11-tęj
w lokalu urzędowym podpisanego sądu w pok. Nr. 3.

Srem, dnia 13 marca 1873.
Król. Sąd pow. Wydz. I.
Sędzia subastacyjny.

Obwieszczenie.

W nocy z 1 na 2 sierpnia 1870 wdarło się do pomieszczenia X. proboszcza i kanonika **Gramse w Fordonie** kilkunastu uzbrojonych złodziei, oddawali tamże znajdujący się skarbice kościoła katolickiego i skradli z niego pomiędzy innymi papierami wartości pięcienną mającemi, kasie kościelnej należący list zastawny nowego Towarzystwa ziemsko-kredytowego dla prowincji poznański. Ser. III Nr. 3042 na 100 tal.

W pierwszych dniach miesiąca czerwca 1870 zginął kapitałista **Michałowi Funke w Ostrowie** z zamkniętego miejsca list zastawny nowego Towarzystwa ziemsko-kredytowego dla prow. poznańskiej Ser. III Nr. 14,439 na 100 tal. w sposób niepojęty.

Celem wynalezienia lub w razie przeciwnym celem przyszłej amortyzacji tychże listów zastawnych Ser. III Nr. 3042 i 14,439 po 100 tal. w myśl §. 125 Tyt. 51 Części I Powsz. Ord. Sąd. ogłasza się do niniejszym publicznie.

Poznań, 13 maja 1873.

KRÓL. DYREKCJA

nowego Towarzystwa ziemsko-kredytowego dla prow. poznańskiej.

Walne zebranie Koła Towarzyskiego w Poznaniu odbędzie się w **sobotę d. 24-go bm.** o g. 8 w. w celu zmienienia §. 6 Ustawy i balotowania kandydatów.

(2879)

Zarząd.

Delegaci Towarzystwa, przybywający na uroczystość rocznicy dwudziestopięciu letniej założenia Tow. Przem. Pozn., pragnący zapewnić sobie mieszkania albo w prywatnych domach albo w hotelach raczą o tem najpóźniej do 24 bm. rano uwiadomić p. **Kortaka** w Bazarze.

(2920)

DYREKCJA.

Biletów na wieczorek z tańcami Tow. Przemysłowego Poznańskiego, mający się odbyć **dnia 26 bm. od godziny 10 wieczorem**, można dostać u p. **Adamskiego** w Bazarze.

(2921)

Dyrekcya.

J. LISSNER
5. Wilhelmowski plac 5.
Allgemein wissenschaftl. Bücherzirkel.
Czytelnia polska i francuska.

(2654)

Dla Katolickiego Duchowieństwa i panów dystyngowanych.

Wspaniała, w formie kościoła gotyckiego wyrobiona, dębowa, bogato pozłacana **skrzynia**, około 2' wysokości mająca, z 6 wkładanymi wewnątrz obrazkami olejnymi, (malowane przez znakomitego artystę) jest do sprzedania. Będąc wewnątrz próżną, może być użyta jako schowanie dla relikwii lub innych pamiątek i t. d. i należy do najpiękniejszych ozdób salonowych rodzaju religijnego. O oferty sub lit. **T. 3694** uprasza się przez ekspedycję anon. **Rudolfa Mosse** w Wrocławiu.

(2914)

Pana Szymona Malczewskiego upraszam o podanie swego adresu.

(2912)

T. Urbański.
Bydgoszcz.
Fryderykowska ulica Nr. 26.

Dr. Gąsiorowski,
W. Garbary 40,
narożnik Grobli.
Przyjmuję teraz chorych:
rano od godziny 7—9.
po południu od 3—6.

(2828)

Przy Wrocławskiej ulicy Nr. 14 na pierwszym piętrze: **salka** z przyległemi **4 pokojami** od frontu i **2 mniejszymi** od tyłu, **kuchnią, sklepem, gorą, wodociągami** w podwórzu od 1 października rb. do wynajęcia; jako też **trzy lokale handlowe z remizami** pojedynczo lub w całości oraz z **piekarnią**.

(2917)

Poszukuje się **osoby do zarządu domu**, która przy tem znała się na **krawiecczyźnie**.

(2875)

Zgłoszenia wraz z świadectwami z wiernym opisem dotychczasowego zajęcia przesać franco do **PP. N. Kierski i Sp. w Poznaniu** pod literą **J. H. T.**

Nauczyciel, który przez wiele lat praktykował przy szkole prywatnej panien, poszukuje takiegoż miejsca zaraz lub od 1-go lipca r. b. Blizsza wiadomość w Eksp. Dz. Pozn. pod Nr. **2995**.

(2895)

Panna biegła w krawiecczyźnie, przykrawianiu, białem szyciu i wszelkich drobnych robotkach poszuk. miejsca od św. Jana. Adr. M. K. post. r. Środa.

(2888)

Osoba dobrze wychowana, znająca język francuski i muzykę, szuka pomieszczenia jako **towarzyszka i do wyręczenia pani domu**. Blizsza wiadomość na listy fr. **N. N. Nr. 36** post. rest. **Wolsztyn**.

(2909)

Pomocnik handlowy obeznany dokładnie z buchhalterją i korespondencją, znajdzie pod korzystnymi warunkami umieszczenie w handlu **K. Winzowskiego** w Wrześni.

(2919)

Subjekt obeznany z handlem towarów kolonialnych, biegły ekspedient może się zgłosić z podaniem warunków pod adresem **M. T. post. rest. Kempno**.

(2908)

Futra do przelutowania przyjmuje **T. Zieliński** przy Wilhelmowskim placu vis-à-vis teatru a przy tem poleca **gotowe ubrania, garnitury i różne rzeczy futrzane** do nabycia, podejmując się wykonania nowych we wszystkich żądanych gatunkach.

(2905)

Szanownej Publicznosci donoszę niniejszem uniżenie, że prowadzony przez zmarłego meża mego od lat 15

zakoład zlotniczy nadal utrzymywać będę. Ponieważ mieć będę o to zawsze staranie, by przez doskonałe siły robotcze zadoseć uczynić wszystkim wymaganiom, przeto proszę o zaszczepienie i mnie także owemu zaufaniem, jakie okazano zmarłemu meżowi memu.

(2916)

Z poważaniem
Franciszka Ehlert.

Drelich na wańtuchy, Plachty do rzepiu, Miechy do zboża, Miechy do maki, Drelich i płótno na markizy

poleca w najlepszym gatunku po najtańszych cenach

(2663)

Robert Schmidt,
(dawniej Antoni Schmidt.)

Hamburgskie bydlinki! dziś otrzymał i poleca zarazem **złociste ryby wędz.**

(2923)

Karól Szulc, Wodna ul. 25.

Piwo składowe z browaru akcyjnego „Gohlis“ pod Lipskiem **24 butelek za 1 tal.**

(2928)

poleca

W. SOBECKI,
Szkólna ulica 11.

Machina do szycia dla szewców, w dobrym stanie, najnow. konstr., fabrykat lipski, która dawniej koszt. 120 tal., jest z pow. zw. handlu do nabycia. Poznań Krótka ul. 30 u **St. Dąbrowskiego**.

(2930)

Oryginalne amerykańskie żniwiarkido zboża i traw Buckey'a

o dwóch kołach, odznaczające się lekkim biegiem, wyborną prostą konstrukcją, polecam na najbliższe żniwa i proszę o wczesne zamówienia.

Herm. Löhner. Bydgoszcz.
Verläng. Gammstrasse.

Dwie piękne szafy z kasą i pultem są tania do sprzedania w handlu **Wrocławska ulica Nr. 20.**

(2929)

Od dnia 18-go mb. praktykuję znowu w **Charlottenbrunn** **Dr. BUJAKOWSKI.**

(2896)

Pogłoski, że mój chory, że nie będę praktykował wód w Landek w tem lecie, **próżne i fałszywe**. Zupełnie zdrow polecam się uprzejmie współrodakom na kuracyą do Landek przybywającym.

(2911)

Landek, 19 maja 1873.
Dr. Adamczyk,
radzca zdrowia.

Wyprzedaż win.
Zwijam mój handel i wyprzedaję me wina po znacznie niższych cenach. Blizsza wiadomość w handlu.

(2667)

Pan obrońca i notaryusz **Szuman w Poznaniu**, Sapięziński plac Nr. 2, jest upoważniony odbierać mnie się należące pretensje i będzie płacił me dlugi.

J. Kleszczyński.

Do uwzględnienia!!!
Kto chce pić **piwo dobre** z najpierwszego składu polskiego, niech się uda do **Józefa Przybylskiego.**
Szeroka ulica Nr. 13,
dawniej Stary Rynek Nr. 4.

Elixir et Vin de J. BAIN A LA COCA du PÉROU
Energiczny środek toniczny, wzmacniający i pobudzający. Preparaty te stanowią najdzielniejszy i najpewniejszy środek przywracający wyčerpane siły, w ciężkich chorobach **szpiku, kości pancerzowej i mózgu**. Używają się z niezawodnym skutkiem przeciw **czukrzy, hypochondryi, melancholii** pochodzących z **rozstrojenia organów płciowych**, a zwłaszcza w **chorobach nerwowych** **najniebezpieczniejszych**.

(1838)

Pastyłki ułatwiające trawienie Pa J. Bain z Coca Peruwiańskiego. Przeciw cierpieniom kanałów trawienia niebezpiecznym.

Nota. Lekarstwa te, których P. Bain jest wynalazcą, przygotowane są z Coca pochodzącego z Plantacji Pa Bellirain Ministra pełnomocnego Boliwii w Paryżu. Główny skład w aptece Pa E. Fournier et Cie na ulicy d'Anjou St. Honoré 56. w Paryżu, w Poznaniu w Apteczce Dra. **Mankiewicza**.

M A R I E N B A D
w Czechaeh (stacya kolejowa).
Rozsyłka wód mineralnych i produktów zdrowotnych, jako to: znaną na całym świecie wody glaubersko-solnej **Kreuzbrunn i Ferdinandsbrunn**, zdrojowiska **Waldquelle** (przeciw katarom kanałów oddechowych) **Rudolfsquelle** (przeciw chorobom organów moczowych) **solu zdrojowej**, wyrabianych z niej **pastyłek i szlamu mineralnego**, którego żaden inny pod względem zawartości żelaza nie przewyższa.

(2289)

Sprządzanie w butelkach szklanych bardziej się zaleca z powodu lepszego zakonserwowania wody. Pisma o zdrojowisku i przepisy użycia bezpłatnie są do nabycia od

Inspekcji Zdrojowiska.

SZPRYCOWANIE BROU
HYGIENICZNE, NIEZAWODNEGO SKUTKU I ZAPOBIEGAJĄCE. Samo dostatecznie do uleczenia bez użycia żadnych innych środków. Znajduje się w głównych aptekach na całym świecie. W Paryżu u wynalazcy, **Pa RBOUT**, Boulevard Magenta 158. — (Żądać należy prospektu) — 30 lat powodzi. (1829)

Wazony do kwiatów z porcelany, bisquit i szkła od najwykwintniejszych do najskromniejszych polecamy w wielkim doborze i po tanich cenach **W. Kiliński i Sp. w Bazarze.**

(2926)

Narodowa Spółka żegluga parowej.
Stara doświadczona linia
ZSzecina do Now. Jorku.
Co środe za 50 talarów.
Maurycy Bethcke, Szczecin, Klosterstr. 3.
Blizszej wiadomości udziela i pośredniczy w kontraktach przeprawy: pan **Józef Fraenkel Szeroka ulica 22 w Poznaniu.**

(2658)

Aukcyja młodocianego bydlarozplodow.
W poniedziałek d. 16 czerwca 1873 o godz. 11 przed poł. zamierzam drogą aukcyi sprzedać około **40 tryków Southdown**, 15 miesięcy mających, waga dnia 16-go maja w przecięciu 129,2 funt.
do. **60 młodych owiec Southdown**.
do. **12 buhajów i byczków**, z krzyżowania ras Shorthorn i Shorthorn pochodzących.
6 buhajów, holenderskich i z żulaw Wilster sprowadzonych, kiedy matki były cieln. 8-10 po części cielnych **jałowic**, pochodzących z krzyżowania Shorthorn i Shorthorn. 5 takich samych holenderskich i z żulaw Wilster sprowadzonych, kiedy matki były cielnymi.
około 40 **kiernozów i macior** rasy Berkshire, średniej białej angielskiej rasy i z krzyżowania obu ras pochodzących.
Przed aukcyą żadne z tych zwierząt nie sprzedaje się; wystawione będą na sprzedaż wedle cen najniższych a przybyte za każdą podaną wyższą cenę bez odkupu.
Drehsa p. Pommritz, nad koleją drezdeńsko-zgorzelicką w maju 1873.
Baron Magnus.

Magazyn mój towarów galanterijnych zaopatrzony jest teraz na nowo w wiele pięknych i praktycznych towarów. Szczególnie polecam **potrzeby podróżowe**; prawdziwe marsylskie **rekawiczki**; nowo przybyłą najlepszą wsch.-ind. **herbatę** 4 po 1 tal. 10 sgr., piękne **czekolady**; **rzeczy gospodarsk., szczotki i t. d.**

Ludwik Ohnstein
Wilh. plac 10.

Świeżo nadeszły zagraniczne żywe ptaki.

(2925)

Aukcyja.
W piątek dnia 23 maja rano od 9 godzin sprzedawane będą za natychmiastową zapłatę w gotówce przy **Sapięzińskim placu Nr. 6** **wielką partją pięknych mebli mahoniowych** jako też **partją jedwab. parasolek.**

Katz, komisarz aukcyjny.

Fleurmousseuse de Cognac
DU HIGH LIFE
Jedyna Agencya.
Dostawca zaopatrzony Dworów zagranicznych. Delikatność i aromat szampańskiego wina, wyższego gatunku lub starego Cognaku. Musuje i pieni się jak najlepsze szampańskie wina. Ulepsza się w zamrozeniu, nadaje się do wybornych sorbetów, podaje się w kieliszkach i półkieliskach do szampańskiego wina. (1834)
Cena w Paryżu: butelka 20 franków, pół butelki 11 franków, ćwierć butelki 6 franków w Paryżu, rue Lafayette 6 przy nowej Operze, w Poznaniu jedyny skład u p. p. **T. Luźnińskiego i S. Sobieskiego.**

PASTYLLE PIERSIOWE
J. JEZIOŁKOWSKIEGO
w Wrocławiu **Scheitniger-str. 16b**
Opinia lekarska: Aptekarzowi p. J. Jeziołkowskiemu bardzo chętnie niniejszem poświadczam, że wyrobione przez niego pastylki są składem, że w chronicznych katarach piersiowych i opadnięciu kiszki wielkie oddają usługi trawienia.

WROCŁAW, dnia 12 maja 1872

Dr. Leitzmann
(L. S.) lekarz praktyczny i t. d.

Opinia publiczna: Szanowny Panie Aptekarzu! Po użyciu trzech tylko pudełek pańskich pastylek piersiowych wyleczoną zostałam zupełnie z moich długoletnich cierpień, za co składam Panu najlepsze me dzięki.

Emilia baronowa von Nordeck.
BOLESŁAW (Bunzlau), 1 maja 1873.
P. S. Przyjacielko moja, której uwagę zwróciłam na pańskie pastylki skuteczne a która, cierpiąc od dawnego czasu na kaszel, naprzemiennie radziła się dotąd kilku lekarzy, prosi o przesłanie jej łaskawe za dołączoną sumę 3 tal. pastylek pod moim adresem.

(2075)

P.

Aukcyja.
W Konarzewie p. Stęszewem na plebanii sprzedawane będą p. licytacyą nie we wtorek ale w **czwartek 29 maja** po południu o godzinie 3-cięj **2 konie i roczny żrebiec 6 krów dojnych** (2910)
1 wóz kryty — 1 wózek 2 wozy gospodarsze ręczna sieczkarnia i rozmaite sprzęty i narzędzia gospodarsze.
X. J. Niezieliński.

Wies Dębówka
w Królestwie Polskim nad granicą pruską, pół mili od miasta Piotrkowa w powiecie radziejewskim położona, jest do sprzedania z wolnej ręki. Rozległość 1,456 morg magd. ziemia częścią pszenna w części żytinia, w tej jest łąk z pastwiskami 432 morg — lasu z zagajnikami 107 m. Gospodarswo porządnie prowadzone, obsiew bardzo starannie dokonywany. Budynki dostateczne i w dobrym stanie. Dwór obszerny, wygodny. Ogrod o wycowy wielki z wyborowymi gatunkami drzew. Inwentarz żywy i martwy, dostateczny i dobrze utrzymany. Cena przystępna, wymagalnym teraz jest 16,000 Rs. Landzkafta nie zaciągnięta. Wiadomość na miejscu lub w **Kleczewie u W. Dukietu.**

Dobra ziemskie, położone w Zachodniej Galicyi, 1 1/2 mili od stacyi kolei żelaznej — rozległość 1500 morgów austriackich czyli około 3000 pruskich — gleba pszenna, las, łąki, — są do sprzedania wraz

z inwentarzami i ruchomością gospodarskimi. Objasnił udział pan **Rembowski** w Poznaniu w Banku Tellusa.

(2937)

Kamienica w Żerkowie o piętrze ze stajniami i remizą, kwatrująca się na obrzeż lub handlu, w Ryuku przy zwirowce prowadzącej do budować się mającej kolei żelaznej, jest pod korzystnymi warunkami zaraz do nabycia chęć kupna mający zechcą się zgłosić do **M. Jankiewicza** Hotel de France w Gostyniu.

(2877)

Grunt Krügera Tylnie Chwałiszewo Nr. 8 jest w całości lub częściowo do sprzedania. (2820)
Blizszych wiadomości udzieli majster kowalski **Lewerentz**, Chwałiszewo 88.

(2913)

Dominium Czeluściń pod Kobylinem ma na sprzedaż **12 buhai** czystej krwi holenderskiej, ciężkiej rasy amsterdamskiej, po cielnych krowach sprowadzonych z Holandyi.

W piątek dnia 23 maja sprowadzę znowu wielki transport **krów dojnych** wraz z cielętami z **Ięgu nadnoteckiego** istnającego na Św. Wojciechu Nr. 46/47.

(2867)

W. Hamann.

Trzy konie wierzchowe zdolne do służby dla oficera kawalerii, młode, rasowe, rosłe, dobrego chodu, (każdej maści prócz siwej), poszukuje natychmiast (2874)
Henryk Jaraczewski, podporucznik w pierwsz. pułku ułanów. Właściciele koni wierzchowych upraszam, blizsze szczegóły (wiek, maść, ceng itd.) do Milicza w Szląsku, franco pod moim adresem przesłać.

Dla przyzwoitego młodzieńca, który był już przynajmniej rok przy gospodarstwie, jest od 1 lipca rb. miejsce **pisarza gospodarszego** w Dom. Radomice p. Czerniejewem do zajęcia. Pożądane jest poważnych i wiarogodnych osób polecenie. Zgłoszenia franko lub osobiście na własny koszt.

(2765)

Elew gospodarski z dobrymi świadectwami znajdzie zaraz bezpłatnie umieszczenie w **Zrenicy** pod Środą.

(2818)

Poszukuje się miejsca. Polecony jak najlepiej, obu językami krajowemi władający **inspektor gospod.**, który przez długi lat szereg samodzielnie i korzystnie zarządzał domami a obecnie jeszcze jest czynnym, szuka na Św. Jana dalszego umieszczenia. Łaskawe oferty pod lit. **N. + 88** przyjmują ajntura gen. eksp. anon. G. L. DAUBE & Co. w Poznaniu do dalszego przesłania.

(2750)

Zgłaszającym się **ekonomom** do wiadomości, iż anonasowane miejsce już zajęte.

Komis: Scherek.

(2927)

Miejsce pisarza w Głębokiem pod **Kruszwicą** jest już zajęte od **św. Jana rb.**

(2918)

Majątność Dobroje wo pod Wronkami potrzebuje od **św. Jana** (2870)
pisarza prowentowego, obeznanego dokładnie z porządnym prowadzeniem rejestrów gospodarczych. Obok innych zalet pismo kaligraficzne konieczne. Świadectwa w kopiach franco przesłać.

W Grabowie pod Wrześnią zawakuje od 1 lipca b. r. miejsce **pisarza gospodarszego**. Zgłosić się listownie załączając kopie zaświadczeń.

(2869)

Doświadczony rządcą dóbr, który przez szereg lat większymi majątkami zarządzał, poszukuje od **św. Jana** odpowiedniego stanowiska. (2878)

Blizszej wiadomości udzieli profesor **Dr. Szafarkiewicz w Poznaniu**, Grobla 25.

Pisarz gosp. krajowemi językami poszukuje od 1 lipca miejsca. O łaskawe oferty uprasza się post. rest. **K. F. Buk.**

(2809)

Agromom, Polak, wolny od wojsk. służby, który od kilkunastu lat większymi zarządzał majątkami obecnie w miejscu, poszukuje od **św. Jana** odpowiedniego stanowiska. Adr. wskazać **Eksp. Dzien. Pozn.** — pod **N. 2547.**

(2547)

Ekonom, kawaler, obecnie w miejscu, poszukuje miejsca od **św. Jana** rb. O zgłoszenia prosi pod lit. **R. B.** post. rest. **Srem.**

(2893)